

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdajih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnštvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in odpravnštvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadstr. zadej. — Urednik sprejemlje stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu. Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnštvo.

Oglasi in poslanice

se računijo po petič-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petič-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kaj naj stori vlada?

V Gorici, dne 8. maja.

Goriški italijanski poslanci so si belili glave pretekli teden, kako naj odgovoré na pismo dr. Gregorčiča, v katerem so bili povedani postulati goriskih Slovencev na sploh ter stavljani pogoji, pod katerimi morejo vstopiti slovenski poslanci v deželni zbor. Je pač težko odgovoriti na tako pismo, katero jasno pripoveduje Italijanom, kaj da hočejo imeti Slovenci, ker Italijani dobro vedo, da vse tisto je tikalo Slovencev že zdavnaj, ali vendar nimajo od tistega niti trohice, kar so preprečevali, podprli od zgoraj, oni skozi leta in leta, in kar hočejo do cela preprečiti. Težko je res poiznati pravične zahteve, ker nasproti njim se ne more dobiti kar tako tehtnih vzrokov, ki bi podprli protitrditve, ali naši Italianissimi so tudi temu kos!! Kakor čujemo, so zaključili srečno v soboto stikovanje odgovora na pismo dr. Gregorčiča. Če so ta odgovor že odposlali, v tem hipu ne vemo, izvedeh pa smo, da odgovor je poln puhlih fraz, praznih solizmov! Rezultat bo pač ta, da Slovenci se ne zadovolje z odgovorom, ker je mnevno že naprej samo po sebi, ker nočejo in tudi ne smejo več igrati vloge lapača v deželnem zboru, pa naj jih dr. Pajper še tako vabi v zbornico!

„Gorier“ ne more preboleti tega, da slovenski poslanci ne pridejo v deželni zbor. Zato preleva stare reči o skodi, katero trpi dežela vsled tega, ker v deželne zbor. Gotova istina, da dežela trpi, ali kdo pa je kriv, da trpi? Ali so krivi tisti, ki hočejo delati v prid dežele v znamenju ravnopravnosti jednako za vse dele, ali pa tisti, ki tega nočejo, temveč hočejo biti vedno odločilni gospodarji? Kdo je kriv, na to ni težko odgovoriti. — Vlada pa se igra z nami. Zaduje na primer je predložila načrt zakona o deželnem šolskem zalogu, proti kateremu je bila tako velikanska gonja na italijanski strani, potem pa je imenovala deželni glavarjem moza has iz srede tistih, ki so protestovali proti njenemu predlogu! Sedaj pa razumi clovek tako komedijo!!

Italijani trde, da Slovenci v deželi imajo toliko in toliko potreb, katerih rešiti je od-

visna pred vsem od deželnega zbora, da pa oni nimajo takih potreb in tudi jih ne pričakujejo, k večjemu kaj malega. Hvala lepa na odkritosti! Res je, da slovenski večji del dežele ima mnogo potreb, katere bi mu moral dati deželni zbor, katerih pa mu ne dá, ker so Italijani v deželnem zboru in odboru v večini. In dokler bodo v večini, tudi nimamo ničesa pričakovati, ker načeloma ne štado nič Slovencev; le kadar njim gre za velike interese, vržejo kako droblinico!

Je pač tako! Italijani v deželi imajo vse, mi pa nič, in tudi še dlje časa najbrže ne dosežemo ničesa, ker nočejo tega Italijani in za njimi vlada. Če bi ta imela kaj resne volje, urediti Goriško-Gradišansko tako, kakor tiče, ter dati Slovencev, kar zahtevajo in neobhodno potrebujejo, tedaj bi se lahko napravil mir prav v kratkem času — toda nič tega ne vidimo, pač pa se nam dozdeva, da z Dunaja je zabril baš v poslednjem času neki hud veter, naperjen z vso silo proti Slovanom v primorskih pokrajinah. Tako se nam zdi in mislimo, da se ne motimo! Vlada hoče menda zopet pritiskati na nas ter ne odjenjati prej, dokler se jej ne udamo na milost in nemilost, to se pravi, dokler ne prevzamejo naši poslanci zopet hlapčevskega posla v deželni zbornici! Ali, prijatelji, to ne pojde več tako gladko, kakor je slo morda nekdat! Poslanci se zavedajo svoje naloge, katera obstoji sedaj v abstinenca, Italijani sicer trde, da naše ljudstvo se ne strinja z abstinenčno politiko, ker vidi, da vsled nedelovanja deželne zbora trpi škodo, ali to ni resnično. Ljudstvo se čedalje bolj zaveda tega, kako stoji reči na Goriskem, in se čedalje bolj oklepa svojih poslancev, ker je prepričano, da hodijo po poti, katera edina jim je mogoča! Italijani seveda se norčujejo z abstinenco, češ, naj traja, dokler hoče; mi že imamo, kar hočemo, vi pa si išcite!

Kaj torej? Nekak preobrat mora priti, in sicer preobrat v prilog Slovencev. Vladi so znani postulati goriskih Slovencev, zategadel je ležeče na njej, da stori gledé na nje isto, kar je potreba storiti, to je, uresniti naj jih! S tem ne bi dala nikakih koncesij Slovencev, temveč poravnala bi samo nekaj krivic, pod katerimi peči naš narod na Go-

đeval gospodstvo v Milanu, je le z nevoljo prenašal njegovo slavo. Zató je večkrat tožil očetu, da le njemu izročuje najhrabrejše čete in poverja najtežavnejša podjetja; in bilo je vedro med njima neko skrivno sovraštvo.

Matej je bil izobčen od papeža, udanost njegovih podložnikov se je omajala, in sovražniki so jeli navaljevati od vseh strani; v teh za njegovo rodovino jako hudih časih ga je dohitela smrt. Tedaj so njegovi sinovi uvideli, da jih more rešiti le medsebojna složnost. Marko se je pobotal s starejšim bratom in mu je premnogo pomagal v vseh vojnah, kate. e je imel proti cerkvi in upornikom.

Hitro pa, ko se je Galeazzo videl dobro utrjenega na prestolu, je začel samovoljno ravnati in nakladati previsoke davke. S tem se je pristudil Milancem, kateri so si želeli nekdanjo svobodo meščanskega življenja. Tudi Marko je težko prenašal izključljivo bratovo gospodstvo v državi, katero je najbolj on svojo pomočjo in krvjo ohranil in povečal. Zató se je pridružil nezadovoljnejšem, s katerimi je skušal stvari drugače obrniti. Zgodilo se je, da so šli tačas gibelinski voditelji mnogih italijanskih mest klicat Ludovika Bavar-

riskem. Nič drugega ne zahtevamo kot to, kar nam tiče po osnovnih državnih zakonih, česar pa doslej še nimamo, ker slavna vlada in Italijani še niso blagovolili spoštovati zakonov nasproti nam! Vlada torej naj izpolni postulate naših poslancev, naj posreduje pri Italijanih, da bo njim omogočeno redno deleženje deželne zbora, pa bo prav! Tako se dá napraviti mir, ali s svojo cmahljivo politiko vlada ne opravi nič več pri Slovincih! Potrpežljivosti je konec, in eden ali drugi dan, če se ne krene na drugi pot, utegne priti do tega, da ljudstvo samo poseže vmes v tisto nesrečno primorsko vladno politiko, katera dela tako, da jednega tepe, drugega pa boža. Bo-li tega kedaj konec?! Kdo vé danes odgovor na to! —

Nočemo se dalje gledati v temno bodočnost, ker nas že tako dosti skrbi bridka sedanost, za danes rečemo le, da vlada ima sedaj ugodno priliko napraviti mir in red v deželi s tem, da popiže malec Italijane (kar izdatno lahko stori) ter izpolni postulate naših poslancev! — To pač moramo zahtevati. . . .

DOPISI.

Iz Kobarida, dne 5. maja 1899. — (V pojasnilo dopisa iz Kobaridskega okraja, priobčenega v 35. št. „Soče“, kateri je zagledal beč dan v sredi Kobaridskega trga). Ko se je vložila prošnja za ustanovitev novega okrajnega sodišča v Kobaridu, se je zavezala občina, oziroma trg Kobarid, ako treba, da sama na svoje stroške napravi poslopje za novoustanovljeni sodnijski in davčni urad v Kobaridu.

Z odlokom vis. c. kr. ministerstva z dne 1. marca 1895. št. 4092 je bila ustanovitev okrajnega sodišča v Kobaridu potrjena. Dne 15. maja istega leta je prišla komisija, da si izbere in odloči prostor, kjer da naj se sezida novo uradno poslopje. Isti dan so nastali v občini tudi prepiri, kateri do danes še niso ponehali. Vzrok temu je, da imamo v Kobaridu preveč gostilen, in vsak kretnar bi imel rad sodišče pred svojo hišo, ker misli, da bi tim potom vsa voda le na njegov mlin tekla.

skega, ki je bil ravno izbran cesarjem, naj bi jim prišel na pomoč. Tedaj je šel Marko, kakor nekateri zgodovinarji trdijo, z njimi v Trident in je tam zažil brata, da se na skrivnem pogaja s papežem, ker se hoče spraviti s cerkvijo in zapustiti gibelinsko in cesarsko stranko. Vsled te pritožbe, pravijo nadalje zgodovinarji, je Ludovik, prišedši v Milan, ukazal zgrabiti Galeazza, njegovega sina Azzona in dva brata Luchina in Ivana, ter zapreti jih v ječe meške trdnjave. Gospodstvo pa je izročil baronu Guichu Montefortu, katera je imenoval svojega namestnika.

Vendar trdijo nekateri istodobni zgodovinarji, da je Bavar tudi Marka prijel in pahnil v ječo z brati in z nečakom. Nekateri teh hočejo vedeti, da se je Marku posrečilo ubežati, drugi pa, da ga je Ludovik zopet izpustil.

Gotovo je pa to, da, kadar je šel cesar iz Lombardije v Toskano in v Rim, kjer je brezpametno dal odstavi papeža Ivana dvaindvajsetega in imenovali drugega sebi bolj naklonjenega, je bil Marko Visconti v njegovem spremstvu in posebni milosti. O tej priliki ga je osebno in tudi s posredovanjem prijateljev neprestano prosil, da bi rešil njegove sorodnike iz volike bede.

Konečno se je vendar podpisanemu posrečilo, da je pregovoril, s posredovanjem tačasnega c. kr. okr. glavarja, visokorodnega g. grofa Marenzija, starestinstvo, da se je konečno sklenilo v seji dne 11. prosinca l. 1897., da se napravi omenjeno poslopje na prostoru nekdanje Pagliaruzzijeve hiše pri cerkvi tik župnijskega poslopja. In to s tem namenom, da se glavni trg razširi in olepša. Ta sklep je podpisalo vseh 18 starestin.

Na predlog vis. predsedništva c. kr. deželne nadsodnije v Trstu z dne 14. julija 1897. št. 2023 in c. kr. okrož. sodišča v Gorici z dne 23. julija istega leta št. 887 da je pripravljena visoka vlada sama na državne stroške imenovano poslopje sezidati, in sicer na taistem prostoru, katerega si je občina v ta namen izbrala, t. j. na prostorih, kjer stoji zdaj hiša št. 53, ako občina Kobarid odstopi visoki vladi brezplačno imenovano hišo v ta namen, je sklenilo starestinstvo v seji dne 5. avgusta l. 1897., da ukupi omenjeno hišo in jo daruje visoki vladi, da se s tem iznebi vseh drugih bremen, ker poslopje bi bilo stalo po načrtu, katerega je občina vis. vladi v potrjenje predložila, 45 - 50 tisoč gld., stavbeni prostor in vračunjen, za katera je občina dala sedem tisoč gld.

Na to je sklenila občina dne 18. marca l. 1898. z visoko vlado, katero je zastopal c. k. okrajni sodnik v Tolminu bl. g. M. Primožič, ki je bil v to pooblaščen z odlokom c. kr. okrož. sodišča v Gorici z dne 24. decembra 1897. št. 1663 daritno pogodbo v zmislu gori imenovanega odloka c. kr. dežel. nadsodnije v Trstu z dne 14. julija 1897.

Dne 9. maja sta prišla gg. Josip Milovčič, svetovalec pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici, in N. Mahnič, c. kr. inženir v Kobaridu, da pregledata, ali bi zadostovalo ostalega prostora za napravo uradnih poslopij, ako visoka vlada odstopi prostor, za katerega je občina prosila v razširjenju trga. Ko je g. inženir ves prostor premeril, se je razvidelo, da ne bode vlada nobene škode trpela, ako bode zidala po predlogu občine, namreč paralelno z zraven stojecim župnijskim poslopjem. Prostora nam-

Konečno je bil uslišan, in Viscontijevi so bili izpuščeni po osemmesečnem trpljenju iz zloglasnih ječ monške pečr imenovanih. Bile so to majhne sobice, v katere so spuščali vjetnike skozi okno v stropu; popolnoma temne, z vzbočenim in raskavim tlakom; takó nizke in tesne, da se v njih vjetnik ni mogel niti vzravnati niti stegniti, temveč moral je vedno ostati sključen, kar je seveda provzročevalo neizrekljive muke. Isti Galeazzo je bil velel napraviti te grozne ječe, da bi v njih trpinčil politične zločince, pa prigodilo se je, da je moral on prvi hirati v njih. Takó se je z njim spolnilo prerokovanje, ki se je bilo razglasilo, ko so zidali iste ječe.

Zdelan po prestanih mukah, je umrl Galeazzo v kratkem času po svojem oproščenju pred Pistojo. Tedaj se je pokazala v Milanu, kjer je bilo ljudstvo sito neznosnega vladanja barona Montfortskega, mogočna stranka za Marka.

Vendar je Ludovik Bavarski imenoval za svojega namestnika v mestu in okolici Azzona Visconta, Galeazzo-vega sina, kateri se je zavezal, da mu izplača za to veliko svoto denarja. Ne ve se za stalno, kaj je cesarja nagnilo k temu. Morda mu je delala strah Markova slava in ljubezen milanskega ljud-

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dolge)

Hraber in srečen vojščak si je pribobil s časom častno ime med najodličnejšimi vojskovodji svojega veka. Izmed mnogih njegovih podjetij je posebno zaslovelo obleganje Genove. Vodil ga je tako spretno in vstrajno proti združenim vojskam cerkvene države, največjih velfskih mest italijanskih in pa sicilijanskega kralja Roberta, da so ga občudovali vsi. O tej priliki mu je nekega dne omenjeni kralj Robert zapretil, da, če se ne umakne koj iz genovskega ozemlja, se bosta kmalu videla pred milanskim. Marko mu je odgovoril, da mu ni treba delati takó dolge poti, ker se moreta lahko videti kadarkoli ondi pred genovskim obzidjem, in ga je izrecno pozval na dvoboj. Zgodovinarji trdijo, da je bil kralj zató zeló razkačen, vendar je premislil, da bo najboljše ne meniti se dalje za to reč.

Galeazzo, Markov starejši brat, kateri je pozneje po Matejevi smrti pode-

reč se vedno toliko oštaja, kolikor ga vlada za svoje potrebe rabi. In s tem je bila ta zadeva rešena.

Na to je vprašal g. svetovalec, ali bi bilo mogoče dobiti kakošno hišo v najem, kjer bi se zamoglo začasnó uradovati, dokler se ne sezida novo državno poslopje. Prvo so pregledali hišo g. Gabrijela Devetaka. Ker se je pa gospodom najemščina, katero je Devetak zahteval, previsoka zdela, so njegovo ponudbo odklonili. Sprejeli so pa ponudbo g. Urbančiča in so se z njim pogodili za pet let, t. j. dokler bi se ne dovršilo novo državno poslopje, s pogojem, da priredi potrebne prostore za c. kr. sodnišče in davkarske urade. Gospod dopisnik hvali na vso moč imenovano poslopje, a mi se temu ne čudimo, akoravno je reč pretirana, ker pregovor pravi, da vsak kramar hvali svoje blago. No tudi jaz priznavam, da je hiša lepa, ker, kar je novo, je vse lepo. Ali tudi to priznavam, da ni po načrtu zidana. G. Urbančič je sezidal omenjenega pol poslopja že pred okoli 4 leti, o katerim se ni pa moglo soditi, za kaj ga misli lastnik porabiti, ali za hišo ali za hlev, ker ni bilo podobno ne enemu ne drugemu. Ko se je pa pogodil, da napravi provizorične prostore za imenovane urade, je čezdal v preteklem letu še ostale prostore, kolikor jih je bilo potreba.

Čudimo pa se g. Urbančiču, da sedaj vse sile napenja, da bi sodišče za vedno v njegovi hiši ostalo, ko je bil poprej najhujši agitator, da bi se sodišče na trg pri cerkvi spravilo, ker občina je imela že poprej drugo hišo v ta namen ukupljeno, kar je zopet prodala, ko je sedanjo na trgu ukupila a sedem tisoč gl.

Ali niso to osebnosti, kakor pravi Vaš g. dopisnik? Z Vašim g. dopisnikom torej kličem tudi jaz Vam, g. Urbančič & Comp., roko na srce, in pomislite, kaj ste podpisali v seji dne 11. prosinca l. 1897. št. 41 v pričr c. kr. okraj. glavarja vis. g. grofa Marrenzija, da se ima poslopje za novo sodišče postaviti le na prostorih hš. št. 53 in ne drugega. In to v čast trgu in občini v korist. Ali jasno je zdaj nam vsem, da Vi delate le za svoj blagor, za občino Vam ni mar.

Zančamo pa se na pravičnost visoke vlade, da bode skrbela za korist občine, in ne ozirala se na par zasebnikov, ter da ne prelomi pogodbe, katero je z občino sklenila, ker ako bi visoka vlada zakonov ne spoštovala kaj bi bilo pa z nami!

Kar pa zadeva občinske volitve, o tem bi bil g. dopisnik boljše storil, ako bi bil molčal, ker o kakšni zmagi ni niti govora. Dobro ste bili na dan volitve poučeni, koliko upliya imate pri domačih občinarjih, ko ste morali ob 11. uri vozove zapreči in iti iskati pomoči v druge občine, da niste vkljub vsim svojim naporom sramotno propadli. Ali je to častno za Vas, da Vam domačini ne zaupajo! In koliko ste pridobili? V III. razredu 2 odbornika s pomočjo tujecev, ki ste jih pripeljali iz Smasti in Mlinskega, ker samo tisti so Vam čast rešili, za kar jim morate biti le srčno hvaležni, ker kaj takega se v naši občini še ni pripetilo, da bi iskali pri ptujcih pomoči. In zastoj tudi niso zamogli en dan zatega časa izgubiti kakor pravi Vaš

stva do njega; morda se mu je dozdevalo, da mu bo težko vladati moža takó izvanrednega značaja, kakor je bil Marko; morda se je bal premeniti red pri nasledstvu, kateri je bil že iz navade uveden; morda so mu gibelinski voditelji vzbudili sum o Markovi zvestobi; in naposled mogoče tudi, da sta ga k temu pregovorila Markova brata, Luchin in Ivan z obljubo velikih svot. Ona dva sta mogla namreč za svoje namene gotovo bolj želiti vlado mladega nečaka Azzona, nego Markovo.

Milanci pa so bili s cesarjevo volitvijo jako nezadovoljni, in Marko, poln srda proti cesarju, proti bratom in nečaku, ter proti gibelinskim voditeljem, se je začel na skrivnem pogajati s florentinskim mestom in kardinalom Bertrando Del Poggetto, papeževim poslancem v Lombardiji. Zdi se, da je imel od teh stranij obljubo izdatne denarne in vojaške pomoči, da bi si pridobil gospodstvo v očetovih deželah.

Takšen je bil položaj, ko so se vršile dogodbe naše povesti.

OSMO POGlavJE.

Na Markov poziv je bil torej Ottorino prihitel v Milan. Šel je nemu-

g. dopisnik. V II. razredu ste pridobili enega svojih kandidatov, druge je tudi naša stranka volila. V I. razredu so pa nekemu na obraz povedali, naj se odstrani, ker ga ne marajo. Na vse zadnje vendar je iz vsmiljenja prišel v odbor, z večino enega glasa. Takšna je bila torej zmaga mogočne stranke nasproti strančici, kakor nas imenuje g. dopisnik.

Da pa smo nasprotni hitri otvoritvi tukajšnega sodišča, kakor nas g. dopisnik obdoljuje, to je nesramna laž. Tudi jaz kakor vi drugi to želim, ali vse iz drugih namenov, kakor g. dopisnik, ker osobito jaz ne pričakujem za sebe od tega nobenih dobičkov. To v pojasnilo gg. citateljem „Soče“, da spoznajo naše razmere v pravi luči.

Franc Slunder, župan.

Domače in razne novice.

Osebnostne vesti. — G. Štefan Pregelj iz Loma na Kanalsceni, koncipist pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Trstu, je napravil pretekli četrtek pred c. kr. višjim dež. sodiščem v Gradu finančno-dohodarsveno preskušnjo z izvršnim vspehom.

Zupnijski izpit so dovršili dne 4. maja č. gg.: Fran Knavs, kaplan v Mirnu, z izvršnim, Josip Strancar, kurat v Stanjelu z odličnim, Alojzij Omaglia s povoljnimi vspehom.

Brez komentara. — V „Slovenskem Narodu“ od petka čitamo: Občni zbor učiteljskega društva za sezanski okraj se je vršil v Stanjelu. Priložilo je tudi nekaj goriskega učiteljstva. Občni zbor je obsodil znano pisarjenje „Soče“ ter se je izrekel obžalovanje društva „Sloga“ radi famoznih pisem, katerih se doslej ni nihče prekal. Na tem občnem zboru je bil izvoljen soglasno častnim členom gospod nadučitelj Medvešček.

Izjava. Izvršuje soglasni sklep upravnega odbora „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ z dne 3. aprila t. l., izražano v ime vseslovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva svojo indignacijo na nečijazni pisavi lista „Soče“ napram goriskemu učiteljstvu.

Ob enem pa zagotavljamo vrle goriske tovarise, boreče se tako neustrašeno za izboljšanje svojega bednega stanja, svojih najskrajnejših simpatij ter svojega popolnega soglašanja z njihovimi težnjami.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1899.
Za „Zavezo slovenskih učiteljskih društev“ po Kranjskem, Primorskem in Štajerskem.

Drag. Česnik, L. Jelenc,
L. c. tajnik. L. c. predsednik.

Vedno isti kurs na Primorskem?? — Z Dunaja prihajajo glasovi, da grof Thun bo zopet potreboval desnice, torej tudi Slovenice; toda njegova vlada na Primorskem se vraže malo briga za najbolj nujne zahteve Slovencev in Hrvatov. V Istri je dovolila, da se ustanovi italijanska deželna realna gimnazija, ki začne gotovo š: predno vlada ustanovi hrvaško gimnazijo; da bi se deželni zbor preselil v Pulj, na to baje vlada nič več ne sili, ker se je zbalahonskega kričanja. — V Trstu so Slovenci prava parija; vlada je odklonila utok Slovencev radi slovenskih ljudskih sol z enakimi razlogi, kakoršne so navajali na magistratu. — Na Goriskem se vlada zopet nič ne meni za abstinenco slovenskih poslancev in božka Italijane. Zadnje je „Soča“ le na rahlo potipala vlado, pa je bilo radi tega zjutraj izdanje dvakrat zaplenjeno. Celó „šjor Matika“ na goriskem magistratu stoji pod varstvom državnega pravdnika. — Kaj pa bomo pisali? Saj mari ne edino o tem, kakó se krompir seje in gosence pobijajo! Tudi o

doma v njegov dvorec, kjer je pustil Lupa v sprednji sobi pri nekih vojakihi, on pa je stopil naprej v dvorano, kjer je narekoval tedaj hišni gospodar staremu tajniku neko pismo.

Marko je bil visoke postave, mogel je imeti kakih petinštirideset let. Starost in pa še bolj težave vojaškega življenja so bile razpršile iz njegovega lica nekdanjo svežost, ognjevitost in odsev mladeniškega veselja in smelosti. Sedaj se mu je poznala na obrazu resnost in odločnost, tudi nekaka otožnost, ki je pričala, da je bil navadno nezadovoljen, a vendar ne srdit.

Črna brada in obrvi ter ognjene oči so krasile njegov suhi in blede obraz. Včasí so mu lica živo zažarela, naznanjaje njegova notranja čutila. Tedaj je bil videti, kakor da se je pomladil: ona začasna rudečica mu je pričarala na obraz nekdanjo krasoto, združeno z nekim posebnim zapovedljivim ponosom.

A pri navalu jeze se je njegovo obličje popolnoma predrugačilo. Tedaj je bil videti še bolj blede, čelo se mu je nagubančilo, oči so mu zatemnele in v njih je strašno zablišnilo.

Imel je na sebi suknjo iz črnega baržuna, podloženo s krznom: pod to

vladi smemo pisati, ako prav ne dela! Kdor nam usta masi — krši temeljne zakone naše države!

Codermaz. — Vse žile so bili napeli, da bi prišli z njim v dotiko, ali ni se jim se poseječilo. Tudi žena njegova se je trudila podkupiti merodajnega služabnika, ali jo je skupila in te dni bo obravnava proti njej na preturi radi nameravanega podkupljenja. Tudi neka druga prijateljica Codermazova je hodila gledat okoli sv. Antona, kako bi se dalo priti v dotiko z „dr.“, pa tudi ni šlo, temveč so jo zasledili ter zapodili.

Pisma, katera je bivši raznašalec „Corriera“, ko je imel iti iz zapora, imel pri sebi ter so mu bila odvzeta, so po svojih naslovihi in vsebini taka, da kompromitujejo več boljših oseb. Zato pa je tudi vedno več zaslišavanj. Kdo ve, kaj se vse pride na dan.

Slovenski notar dr. Kotnik v Tolminu je imel v soboto teden neko vsklicno obravnavo v Gorici. Njega je zastopal neki Italijan, ki ni ne odvetnik ne zagovornik. Govoril je seveda italijanski. Sodni dvor je prisodil zmago dr. Kotniku, ali iz razloga, katerega njegov zastopnik niti navedel ni. — Obžalujemo, da g. dr. Kotnik med 6 slovenskimi kaz. zagovorniki ni našel niti enega, kateremu bi bil zaupal svojo pravdo. Daljšega komentarja ne pisemo!

Batujska afera pred najvišjim sodiščem. — V soboto je bila obravnava na Dunaju radi znanih „izgredov“ pred Muličevu kovačijo v Batujah po umoru cesarice Elizabete. — Sodnemu dvoru je predsedoval dvorni svetnik Abrahm; generalno prokuraturo je zastopal deželni svetnik Okretič, pritožbo ničnosti pa dr. Jos. Stanic iz Gorice. — Predlog poročevalca se je glasil: naj se pritožba odbije. Videlo se je, da poročevalec ni razumel slov. spisov, zato je bilo njegovo poročilo takó pomankljivo, da ga je moral odvetnik na premožnih meslih popolnjevati. — Tudi zastopnik generalne prokurature je predlagal, naj se pritožba odbije. Dr. Stanic je govoril dvakrat več ur in razlagal sodnikom, kakó so se prigodili oni „izgredi“, govoril o irredenti in njenih demonstracijah ter o nedolžni zahtevi Batujcev, naj se razobesi črna zastava itd. Posebno pa je meril na to, da bi oprostil oba Dornberžana Mozetiča in Pelicóna ter Črničana Pinjatarija in Mermoljo, ker je bilo za nje največ upanja. — Toda sodni dvor je razveljavil prvo razsodbo le za Dornberžana ter naložil novo, drugače pa potrdil prvo razsodbo. — In tako bodo morali odsedeti vsi drugi prisojeno kazen!

Tako je plačilo za nespametno razumljeni patriotizem Slovencev! Italijani, katerih nebroj je bilo obsojenih radi zaljenja cesarja, so bili vsi — pomiloščeni.

Javen shod bo prihajajoč nedeljo v St. Andrežu v stari soli takoj po blagoslovu. Predaval bo g. dr. Jos. Pavlica o zavarovanju goveje živine, o krojaški zadruzi ter o katoliškem delavskem društvu.

Societá operaja-cattolica per Gorizia e circondario (delavsko katoliško društvo za Gorico in okolico) snuje semeniški profesor dr. Alojzij Faidutti. Takó naznanja s tiskanim proglasom; jutri bo ustanovni občni zbor.

Šjor In šjora „Matika“. — Ne samo šjor „Matika“, temveč tudi njegova „boljša polovica“ se bo imela zagovarjati pred sodnijo radi razzaljenja časti, katero je zakrivila s svojim postopanjem pred Kopačevu prodajalico. Tožba je že vlozena; tako bo stal ta lep par pred sodnijo vkupe, da jima ne bode dolg čas!

Ples v Podgori. — Poročajo nam: V nedeljo so obhajali v Podgori god cerkvenega patrona sv. Gotarda. Kakor vsako leto, je bil zabudel tudi letos v Podgori običajen ples, kateri je privabil mnogo pleso-

suknjo, ki je bila odmeta, se je videla druga obleka iz svile, katero je stiskal k životu pas, zakopčan z veliko zlato zaponko. V pasu je široko bodalo z mnogimi rubini v ročaju. Taka bodala se tedaj imenovali milostljivke, kajti ko so sovražnika pobili na tla, so ga s takim bodalom končali, podavši mu, kakor so pravili, milostni sunec.

Glavo je imel odkrito, in črni lasje, razdeljeni po sredi nad širokim, veličastnim čelom, so mu obrobjali obraz doli do ušes.

Ko je videl vstopiti Ottorina, mu je mignil z roko, naj se vsede, in rekel: „Koj bom s teboj“. Na to se je zopet obrnil k tajniku, kateri je s povzdignjenim peresom gledal svojega gospoda in hotel oditi.

«Ne, ne», mu je dejal, «le pišete naprej, moj bratranec tu more vedeti vse», ter je nadalje narekoval pismo, katero je bilo namenjeno papežemu poslancu v Bolonji. Pismo je bilo sestavljeno v okorni latinščini tedanjega časa, in besede, katere je slišal Ottorino, bi se v naščino prevele takó:

(Dalje pride).

željnega občinstva. Plesalcev in plesalk je bilo lepo število in plesali so, da jim je kar srce poskakovalo od samega veselja. Plesišče je bilo krasno okrašeno z zelenjem, med katerim so vihrale razne zastave, na sredi velika slovenska trobojnica. Ali niso mogli ali niso hoteli najeti slovenskih godcev, tega ne vemo; svirala je godba iz Gradišca. Torej Slovenci so se vrteli na laški takt! Godci so godli razne reči, prav opetovano pa tisto furlansko „La fanciulla di Bruma“; o kakem slovenskem komadu ni bilo ne duha ne sluha! Zato pa so poskrbeli navzoči pevci iz Gorice za slovensko pesem ter so zapeli v krepkem zboru slovenski „Marameo“! Godba je molčala, plesalci in plesalke pa so poslušale ter se divile lepi skladbi, ki je vse kaj drugega kakor pa Vincijev „Marameo“! Gromovito ploskanje je sledilo pesmi. S kratka! Bilo je prav živahno v nedeljo v Podgori, le škoda, da naši ljudje še niso do tega, da bi si pomagali ob takih prilikah z lastnimi ljudmi!

Vipavska železnica. — Premenjena črta od južnega kolodvora Gorica-St. Peter - Volčjadraga - Prvačina - Dornberg je že zaznamovana, politički obhod bo v kratkem.

Železnisko ministerstvo je potrdilo poročilo o pregledovanju načrta ter komisije za postaje na premenjeni črti čez Cesto v Ajdovščino, katera je po zagotovilih strokovnjakov ugodnejša od prvotne čez Ustje deločene; ugovore, katere so pošle razne občine v tem oziru, je ministerstvo zavrglo. Pripominja pa izrecno, da novo določena črta čez Cesto ne da je nikakih tehniških težkoč za slučaj, da se železnica podaljša na Kranjsko.

Dalje je dovolilo železnisko ministerstvo gradnjo za progo km. 13.7 do 28¹/₂, t. j. od Dornberga do Ajdovščine, izvzemši del km. 25. do 27.3, na kateri se ima izvršiti še nekaj prememb.

Nova postaja. — V Mošči med Gorico in Korčinom so otvorili l. t. m. malo postajo južne železnice. Več se izvz iz lepakov po kolodvorih.

Cesta iz Rublj na Vrh je bila svečano otvorjena, kakor je naznanila „Soča“. Iz Gorice je šla vojaška godba. Od Rublj do Vrha je bilo vse polno zastav, znešenih skupaj od vseh vetrov, le — slovenske ni bilo, ker neki gospod baje tega ni maral. Pač pa so se odlikovali na Vrhu s krasnimi trobojnicami. — Za to cesto si je pridobil naj več zaslog baron Bianchi v Rubljah.

Za tega gospoda je škoda edino to, da menja premalo upošteva, da živi med Slovenci!

Klesarska sola na Nabrežini je končala solsko leto v nedeljo z razstavo učnih izdelkov. V risarski sobani se bili razstavljeni risarski izdelki vseh 4h tečajev. Risarje l. in II. tečaja (— uč. g. Vinko Levčičnik iz Gorice) kažejo, da l. tečaj ima mnogo boljše učence nego drugi. Zlasti nekateri bodo prav dobri. Tretji tečaj (učitelj g. Gwaiz iz Gorice) je razstavlil mnogo lepih izdelkov iz strokovnega risanja za klesarje. — Obrtno spise in računstvo (— učitelj g. Jos. Tomšič, voditelj sole —) je bilo zastopano v obilni meri z zvezki, katere so napisali učenci tekom leta. Uspeh, kakoršen je na deželi mogoč, moremo označiti za prav dovoljen. — Nemščina se zanaprej ne bo več poučevala, ker uspeh daleč ni bil v razmerju s potratu časa, ki se porabi zanaprej za spise in računstvo. To je spoznalo ministerstvo samo.

Učencev je bilo: I. tečaj vpisanih 20 Slov. in 13 Ital., konec leta 18 Slov. in 12 Ital.; — II. tečaj vpisanih 14 Slov. in 6 Ital. (in 1 iz Italije), konec leta 11 Slov. in 5 Ital.; — III. tečaj vpisanih 7 Slov. in 5 Ital., konec leta 6 Slov. in 5 Ital. — Sola je sicer slovenska, toda priseljenim Lahom gre jako na roko, da se potujejo vspretno s Slovenci: celó obrtno spise imajo v lastini. — Iz tega je razvidno, kakó neutemeljene so pritožbe po laških listih! —

Društvene vesti.

Vabilo. — Društvo „Sloga“ vabi društvenike k občnemu zboru, ki bo v četrtek 25. maja ob 11. uri predpolodne v prostorih goriske Citalnice z dnevnim redom, ki ga določujejo društvena pravila. Kar ima priti na dnevni red po nasvetu društvenikov, se mora predsedniku sporočiti vsaj osem dni prej. Društven račun je razpoložen pri predsedniku. V Gorici, 9. maja 1899. Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Vabilo k občnemu zboru c. kr. kmetijskega društva. — Podčasujem se, vabiti p. n. člane c. kr. kmetijskega društva k rednemu občnemu zboru, kateri bo v Gorici v društvenem uradu v četrtek dne 18. maja 1899 ob 10¹/₂ uri predpolodne. V obravnavo je odločen naslednji dnevni red: 1. Poročilo glavnega odbora o svojem delovanju leta 1898. 2. Glavni odbor poda: a) društveni obračun za l. 1898; b) stan društvenega in-tja konec l. 1898; c) društveni proračun za l. 1899. 3. Objava računa o porabi državnih podpor za l. 1898. 4. Volitev predsednika (§ 21 društvenih pravil). 5. Dnevni predlogi. — V Gorici, dne 25. aprila 1899. — Predsednik: Coronini.

Vabilo na XXXIV. redni občni zbor „Slovenske Matice“ v sredo dné 24. maja l. l. ob petih popoldne v mestni dvorani. — Vrsta razpravam: 1. Predsednikov oговор. 2. Letno poročilo tajnikovo o dobi od 16. aprila lani do 15. maja letos.

3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1898. 4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9 a) dr. pravil. 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1899. 6. Dopolnilna volitev društvenega odbora. — Po § 12. društvenih pravil letvs izstopijo iz odbora gg.: dr. Detela Francšek, dr. Gregorčič Anton, Gregočič Simon, Hubad Francšek, Kržič Anton, dr. Požar Lovro, Senekovič Andrej, Sušnik Ivan, Šubic Ivan in Wiesthaler Fr. Razen tega je po lani umrlem odborniku dr. Jerneju Zupancu voliti nadomestnega odbornika za dobo enega leta.

V odboru pa se ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Dolence Hinko, dr. Glaser Karol, Grasselli Peter, dr. Japežič Ivan, dr. Jarc Anton, Kobljar Anton, dr. Lampič Francšek, dr. Lesar Jožef, Levce Francšek, Majciger Ivan, dr. Murko Matija, Orožen Francšek, Perušek Rajko, Pletersnik Maks, Rutar Simon, dr. Sernee Jožef, dr. Sket Jakob, dr. Starč Jožef, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šuklje Francšek, Tavčar Alojzij, dr. Tavčar Ivan, Vavrč Ivan, Vilhar Ivan, Zupančič Anton, Zupančič Vilbald in Zumer Andrej.

Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani; izstopivši smejo biti zopet voljeni.

Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se vsterejo tudi zakonito podpisani volilni listki nenavzočnih društvenikov.

7. Samostojni predlog društvenega odbora, naj se za izdavanje „Stenskega zemljevida slovenskih pokrajin“ dovoli potrebni izredni kredit. 8. Posamezni naveti in predlogi. — V Ljubljani, dne 4. maja 1899.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali med drugimi: Slavna Notranjska posojilnica v Postojni 20 gl. — Slavna Posojilnica in hranilnica v Sinčevsi na Koroskem za velikovsko solo 70 gl. — Slavna Posojilnica v Cerknici 10 gl. — Trnovski gost v Ljubljani 2 gl. — A. Kobljar 4 gl. — C. g. Pr. Zakrajšek, semeniški duhovnik v Gorici, 25 gl., nabrane med goriskimi slovenskimi bogoslovci. Slavno uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani 21 gl., 20 kr. Slavna Posojilnica v Logatcu 10 gl. C. g. Avg. Skočir, kurat dež. bolnice v Gradcu, 25 gl., za prvih 5 mesecev t. l. — Darilo nekega rajnega duhovnika 163 gl., 40 kr.

Razgled po svetu.

Kaizl v Prag. — Fin. ministru Kaizla se ni posrečilo za vladne namene dobiti pritrdila od kluba mladočeskih poslancev in od konservativnih veleposelstnikov v kljub temu, da jih je opozarjal na vse posledice. Kluba sta za sedaj sklepala o tem odlozda, ker mladočeski klub hoče vedeti v tem pogledu za mnenje zaupnih mož.

V Budimpešti. — Ministerski predsednik grof Thun, finančni ministar dr. Kaizl in trgovinski ministar baron Dipauli so odpotovali 8. t. m. v Budimpešto, da se pogajajo z ogerskim ministerstvom glede nagodbe.

Škofovske konference na Ogerskem. — 6. t. m. je bila prva konferenca škofov pod predsedništvom kardinala Vaszary-ja. Te konference se bodo pečale z zakonskim načrtom o kurijalni jurisdikciji v vodilnih stvareh napram duhovščini, kakor tudi z drugimi vprašanji. „Edinost“ pravi: Rečeni zak. načrti hočejo navidezno zadržati le zlorabo cerkve in vere v agitacijske svrhe, v resnici pa bi vezali duhovščino na rokah in nogah, tako, da bi jej bilo skoro popolnoma onemogočeno vsako udeleževanje na volidnem gibanju. In to poškrepja našo trditev, ki smo jo bili izrekli nedavno temu, da se madjarski voditelji raznih strank navdušeni za „čisto volitev“, oziroma za svobodno volitev le v toliko, kolikor bi bila ta svoboda zagotovljena le njim, da so pa sicer vsi popolnoma zadovoljni tudi z najhujim terorizmom proti drugačnim, zlasti pa, v kolikor ima ta pritisk ta namen, da nemadjarske narodnosti ne pridejo do primerne zastopstva v parlamentu. Tako je svoboda, kakor si jo mislijo Madjari, naj se pa že imenujejo Kosut, Tizza, Banffy ali pa Szell! Kdo bi jih ne umel?! Saj ve ves svet, da bi bilo konec madjarskega transtva tisti hip, ko bi se na Ogerskem uvele zares čiste volitve. Tako je: Madjari delajo le za suženjstvo nemadjarskih narodnosti tudi tedaj, ko se navdušujejo za „svobodne volitve!“ Vsi so jednaki — punktum!

Mirovna konferenca. Avstro-Ogersko bodo zastopali na mirovni konferenci v Haagu ti-je odposlanci: grof Weisersheimb, poslanik v Haagu Okolicsany, poslaniki svetnik v znanjem ministerstvu Meray, profesor mejnarodnega prava na Dunaju dr. Lamarsch, podpolkovnik v generalnem štabu Khuepach in kapitan grof Soltky.

K položaju. — Češki listi poročajo, da izvrševalni odbor desnice se sklče ali na 24. ali na 25. maja. S tem je določeno, do kdaj mora biti zasedanje deželnih zborov končano. Vlada bo izvrševalnemu odboru desnice dala pozitivne podatke o svojih namelih in spoznala, pri čem da je s svojo akcijo glede jezikovnega vprašanja in glede nagodbe. Po zasedanje deželnih zborov dobi torej položaj jako aktualen, če ne morda še kritičen značaj. V petek je imel ministerski predsednik grof Thun jako dolgo posvetovanje z bivšim predsednikom poslanske zbornice Abrahamo-

wiczem, kateri se je zopet posvetoval s poljskimi člani izvrševalnega odbora. Od znamenite strani se zatrjuje, da je poljski klub natančno informovan o vladnih namelih in da je pripravljen, podpirati vlado pri izvršitvi teh načrtov.

Finančni ministar Kaizl se je vdeležil v petek seje parlamentarne komisije čeških poslancev in češkega veleposelstva ter dal pojasniti glede jezikovnega zakona, ki ga hoče vlada uveljaviti s § 14. Kaizl je pojasnil, da želi krona, naj se nadomeste jezikovne naredbes s tem zakonom, ki načelnega stališča čeških poslancev glede nerazdeljivosti Češke nikakor ne krši niti stališča glede ravnopravnosti obeh jezikov v celi deželi.

„Politik“ izvaja, da zamore desnica imeti samo do take vlade zaupanje, katera je sestavljena iz njenih zaupnikov. Večina in vlada morata biti jednakih nazorov in načel, a desnica je v sedanjih razmerah jedina večina, katero je možno sestaviti. „Politik“ je mnenja, da se Nemci ne zadovoljeje z jezikovnim zakonom, kateri pripravlja grof Thun, dasi je načrt zasnovan na podlagi njihovih postulatov.

Luchenijev sokrivce. Luchenijev iz Švice iztirani sokrivce Pauzzardi je prišel v Lugano, a je bil prijel in odgnan v zapor. Našli so pri njem mnogo jako važnih in razne anarhistične kompromitirajočih papirjev.

Razgled po slovanskem svetu.

Mestni svet tržaški. — V soboto zvečer je bila seja mestnega sveta tržaškega. Po odobrenju zapisnika zadnje seje je prijavil predsednik dr. Dompieri namestništvu naredbes, s katero je ovržen sklep mestnega sveta, naj bi se v predstobi zbornice razobesila v okvirju ona namestništvna naredba, ki prepoveduje, da bi se vzdala spominska plošča v proslavo protestnega shoda Italijanskih zupanov dne 15. januarja. Svet. dr. Costellos je omenil, da naredba ne navaja nikakršne motivacije in je predlagal zato, naj se preide na dnevni red preko iste. Svet. Rascovich je predlagal iz istega vzroka, naj se mestni svet ne zveni za to naredbes, ampak naj izvrši svoj prejšnji sklep ter razobesi prej omenjeno namestništvno naredbes v predstobi. Zbornica je z 18 proti 16 glasovom vsprejela predlog svet. Costellos-a, naj se preide na dnevni red. To vendar je jako značilno! Očitno se norčujejo z vlado in ta jih v zahvalo pestuje in boža! Tudi „avstrijski“!

Slovenska šola v Trstu. — Namestništvo je končno rešilo utok tržaških slov. obč. votovalcev proti temu, da se brani tržaška občina osnovati v mestu slovensko šolo. Namestništvo je odbilo rekurz, češ, da za tolike potrebe tržaških Slovencev je zadostno preskrbljeno s slovenskimi šolami po okolici.

Dompieri ne bi bil mogel rešiti utoka bolj „italijansko“, kot je to storilo namestništvo!

V Istrskem deželnem zboru v zadnji seji je poslanec Gambini branil vlado, češ da deželni šolski svet hodi vsa druga pota, kakor prej; odkar je sedanjí namestnik v Trstu, da hodi po drugih potih. To gotovo veliko pomeni, da Italijan javno hvali vlado, — ker tako pridno tepe istrske trpine!

Iz oklica deželnih poslancev Hrvatov in Slovencev v Istri posnemamo to-le:

Ko smo bili letos poklicani v deželni zbor v Koper, posvetovali smo se dan pred otvoritvijo, pojedemo-li v zbor ali ne, in sicer z ozirom na mesto zborovan, in na opisane dosedanje razmere v zbornici. Menili smo, da pojedemo, ko se nam je na pristojnem mestu naznanilo z gotovostjo, da se je poskrbelo za varnost oseb izven zboru in da na razpravah bomo mogli brez vsakega dvoma rabiti svoj jezik.

V prvi seji smo čuli sporočilo cesarja in kralja, lastnorčno podpisano od Njegovoga Velikanstva, ne samo italijanski, ampak tudi hrvaški. Že to dejstvo, da je sporočilo cesarja in kralja prišlo zbornici tudi v hrvaškem izvorniku, ter naglašanje ravnopravnosti pojedincev in narodov, mogla bi nas navdahniti z upom, da tudi drugi činitelji priznajo našo in našega naroda in jezika ravnopravnost, ali ropot o čitanju tega sporočila v hrvaškem jeziku dal nam je slutiti, da je bil prazen tak up. Da je bila naša slutnja opravičena, morali smo se prepričati že v drugi seji.

Gospodje italijanski poslanci so nas prezrli na vseh volitvah, kakor prejšnja leta; oni in predsednik prezirajo podpredsednika, kakor dosedaj. Frezirajo nas, in z nami tudi ves naš narod, kakor da ni ne nas in ne njega na svetu, to pa tudi zato, da ne bi mogli mi videti od bliže, kako postopa deželna uprava in kako in za kaj troši denar našega naroda. Občinstvo na galerijah in gospodje italijanski poslanci so hoteli pokazati takoj, da je Koper ravno tako italijansko mesto, kakor Poreč in Pulj, in da tudi v Koperu zabranijo rabo hrvaškega in slovenskega jezika, kakor prej v Poreču in Pulju. Predsednik se je držal svoje prakse iz prejšnjih let, svojih načel, katera je izrazil javno, svojega dogovora s c. kr. vlado. Sicer je res dal izprazniti galerije po ponovnih pozivih, ni pa opominal niti klical na red italijanski poslancev, ko so se vedli nedo-

stojno, podpirani od mladine, ki je zvižgala s piščalkami in drugače ropotala, da bi clovek moral oglušiti. O vsem tem se je vel predsednik, kakor da ne vidi in ne čuje teh ljudi, neposlancev, ampak pretroval in pozival je našega govornika, naj govori italijanski, da-si se je isti posluževal le svoje pravice, utemeljene ne samo v božjih, ampak tudi v cloveskih zakonih ter posvečene s ponovnimi odloki Njegovoga Velikanstva; vrnil je načalje prošnjo neke slovenske občine iz razloga, ker ni bila napisana v razpravnem jeziku deželnega zboru. Zanj in za večino deželnega zboru je se zmiraj v veljavi sklep o italijanskem kakor jedinem razpravnem jeziku zbornice, v kljub temu, da je Njegovoga Velikanstva proglasilo ta sklep ničevim, nepravičnim in nezakonitim. Predsednik zbornice je zaupna oseba c. kr. vlade. On ni spremenil svojega dosedanjega postopanja. Službena poročila o pohujšljivih prizorih v zboru so slaba, ali pa jih sploh ni.

S postopanjem v zbornici se izživlje na izgreda na cesti, katerim je bilo že opaziti začetke in ki bi bili postali toliko večji, ker koperski „poljani“ niso zadovoljni z vladajočo stranko.

Prvi dve seji ste pokazali, da ostanejo razmere v zboru stare, kakor so bile do sedaj, da se stara, nedostojna igra prejšnjih let ponavlja, da nas in naš jezik, jezik velike večine prebivalstva naše dežele istrske, prezirajo vsi, razun Njegovoga Velikanstva, našega cesarja in kralja.

Te nedostojne igre mi ne moremo in ne smemo dalje trpeti in smo sklenili, da ne moremo, deželni zbor, dokler obstoje v njem takšne razmere.

Vladajoča italijanska stranka v Istri se je kazala in se kaže nasprotna vsemu temu.

Ona noče slišati ničesar o enakopravnosti našega naroda z drugim narodom v deželi; ona noče vedeti ničesa o temeljnih državnih zakonih glede našega naroda, niti o podlagah, na katerih načeloma stoni naša monarhija.

V vsem njenem delovanju: v uradovanju, cerkvenih in šolskih stvareh, celo v grajenju cest in urejanju rek, v ustanovah za poljedelstvo, o podelevanju posojil, v postopanju z občinami, vselej in povsod jo vodi politika, vodi jo politično načelo, da je Istra italijanska dežela, in kolikor se ni, da mora postati. V stremljenju, da uresniči to načelo, se ne boji posluževati se najpokvarjenejših oseb in najgrših sredstev.

Ona noče, da bi se naš narod naučil brati in pisati, noče, da bi se naši izobrazili. Ona hoče, da v deželi zgine naš jezik, in s tem tudi naš narod, torej Vi, naši volilci, vsi Vi Hrvatje in Slovenci istrski! Ona hoče pogubiti našo narodnost v deželi, hoče, da nas vse, kolikor nas je Hrvatov in Slovencev v Istri, potiljanči.

Mora priti čas, da se sklene račun s takšno stranko. Vzdigne se in združi proti njej gotovo vse, kar posteno misli, kakor se že vzdigujejo in družijo. V dež. zboru se jej ne more priti do živega v razmerah, ki vladajo tam.

Izven zboru treba torej delati zdaj na to, da se spremeni razmere v zboru in da se zboljša stanje vsega hrvaškega in slovenskega naroda v Istri. V to smo poklicani mi, ki se nismo nikdar, kjer koli smo mogli pričakovati le malo uspeha, branili dela za naš narod.

V to ste pa poklicani tudi Vi, naši volilci, na katere smo se zmiraj naslanjali na našem delu. V to ste poklicani Vi, Hrvatje in Slovenci istrski. Tu gre za obstanek in napredek našega naroda v tej deželi, za njegovo življenje.

Uprimo se vsi z vsemi močmi našimi, ne pustimo se prevariti od nikogar in z nobeno rečjo; zavedajmo se svojih pravic kakor državljani, ki plačujemo davke v krvi in denarju, kakor Hrvatje in Slovenci; ne obupajmo v obupnem položaju, ampak svesti si boljših dnij našega hrvaškega in slovenskega naroda v minulosti, delajmo vztrajno vsi in povsod za njega boljše bodočnost.

V našem postenem delu za posteno stvar pomorejo nam postenjaki, pomorejo nam bratje po krvi in jeziku, pomore nam Bog!

Kranjsko in slikah in opisih. — Spominski album. Izdal Julij Laurencič. Cena 90 kr.; po pošti gl. 1. — V založbi znanege podjetnega knjigotržca L. Schwentnerja v Ljubljani je izšel ta album, ki obsega 13 slik in 12 opisov. Slike nam predstavljajo razne dele kranjske stolice, ter na to več znamenitejših mest, trgov in vasij po Kranjskem z njihovimi posebnostimi. Na slikah vidiš tudi več znamenitostij kranjske dežele, kako: Postojnsko jamo, slap Savice, naprave kamniškega letovišča, dalje narodne noše, itd. Temu sledi izkaz o odličnih trgovinskih in obrtnih zavodih na Slovenskem (?); (holje bi bilo reči na Kranjskem, ker zunaj njega bi se utegnil dobiti tudi še kak tak zavod!) Tam nahajaš slike tovarov ter drugih najraznovrstnejših podjetij, kakor tudi pogled v ista.

Reči se mora, da album je lepo delo, ukusno prirejeno; slike so čiste, odgovarjajoče istini ter podajajo kaj raznovrstnih prizorov, nad katerimi se oko rado pomudi. Zategadel ljubitelji lepih albumov gotovo radi posežejo po tem delu.

Hrvaščina v Ljubljani. — Od več stranij iz Hrvaške prihajajo v Ljubljano

priznanja, ker so slovenski poslanci v deželnem zboru določili, da se ima poučevati polom posebnega zakona na realkah tudi hrvaščina. Izmed raznih brzobjav omenjamo to, katero je dobil v zadnjem času župan Hribar:

Kao revni obozavatelj prirodnih krasota krasne Slovenije in iskreni stovatelj divnog slovenskog naroda izričem Vama i stovanim zastupnicima najusrdniju hvalu nad dalekosežnim zaključkom slovenskog sabora, koji bio jedinstvu slovensko-hrvatskomu zorum novoga dana! Dr. Stjepan pl. Miletić.

Maj na Češkem. — Češki narodni delavci so imeli 7. t. m. svojo majnikovo slavnost. Dopoludne je bilo v raznih krajih mesta več manifestacijskih shodov, popoludne pa na razstavnem prostoru velika ljudska slavnost, katere se je udeležilo nad 40.000 oseb.

Mladočehl — gledé na azna izvajanje po časopisih — so izjavili, da češki poslanci se niso zavzeli nikakega stališča nasproti akcijam, nameranim od vlade, ter da niso storili še nikakega sklepa, razven tega, da počakajo seje eksekutivnega odbora desnice. Stev. 359 3-1

Razglas.

Naznanja se, da
javna dražba
zastavil f. četrtleta, t. j. mesecev
januarja, februarja in marca 1899.

začne v ponedeljek, dne 5. junija 1899. ter se bo nadaljevala naslednje četrte in ponedeljke.

Ravnateljstvo zastavnice
in z njo združene hranilnice.
V Gorici, dne 8. februarja 1899.

Prva goriska tovarna priprav
za izdelovanje plina „Acetilen“
G. D. CONFORTO
Piazza Gorno 12 - V GORICI - Piazza Gorno 12
Avtorizacija od pristojnih oblastnij
za popolne
vpeljavo plina „Acetilen“.
Zaloga
apnonega karbura in dodatkov za razsvetljava.

„Prva mizarska družba“
v SOLKANU pri Gorici
je otvorila 1. maja t. l. v novih prostorih
gosp. Otona Lenessija
mehanično tovarno vsakovrstnega pohištva
ter strgarskih izdelkov.

Izdelovalo se bode z najnovejšimi stroji vsako delo, spadajoče v mizarsko in strgarsko obrl.

V svoji veliki zalogi v Solkanu, kjer se bode prodajalo na drobno in debelo, ima v veliki izbiri najmodernejše izdelanega pohištva za spalne in sprojemne sobe ter za salone. — Nadalje ima v zalogi vsakovrstne strgarske izdelke.

Pismena naročila je pošiljati direktno na tovarno, kjer se izvršujejo točno in solidno.

Tovarna se nahaja nad Lenassijevim mlinom, zaloga pa v hiši št. 8 v prostorih „Ursulink“.

Trgovina z jedilnim blagom
G. F. Resberg v Gorici,
v Kapucinski ulici št. 11
ter podružnici na Kornu štov. 2

priporoča to-le blago:
Sladkor — kavo — riž — mast — poper — sveže — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turčico — zob — sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement — bakrani vitrijol itd. 3 20 8
Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debele ter pristnega šrnega in belega vina.

Ustanovljeno leta 1863.
Prvi primorski zavod za izdelovanje aromatskih izcedkov, likvirov itd. tvrde
Fratelli Marega
Gradisca, Isonzo.
Čistilnica na par:
konjaka, slivovke, tropinova in najfinojših likverov.
Tovarna vinskega kisa
po edino racijonelni sistemi „Pasteur“.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici števil. 4

v Gorici,

priloga se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postržbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
41 52-9 priporoča

pristna bela

in črna vina

iz Vipavskih,

furlanskih,

briskih, dal-

matinskih in

isterskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razposilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postržba poštena.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirmberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne

kujžitce.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 2 35 8

Jako praktično na potovanju. Neizogibno potrebno po kratki rabi.

Preskušeno od zdravstvenih oblasti.

(Spričevalo Dunaj, 3. jul, 1887.)

Pripoznano
najbolje sred-
stvo za čišče-
nje zob.

Kalodont

Dobi se povsod.

Izpiranje ust samo
z vodo za zobe ali
usta ne zadostuje za
popolno očiščenje.
V to svrhu je ne-
obhodno potrebno,
uporabiti jako sred-
stvo za čiščenje zob.

Špedicijska poslovница
Gašpar Hvalič v Gorici
30 51-10 v ulici Morelli 12
se toplo priporoča Slovincem v
Gorici in z dežele.

6. Kr. pri-
kroji vsakotratno
razumljivi kroji
obleke vsake mode.

Kdor želi vstopiti
v družbo za izde-
lovanje teh strojev,
jaz mu zagotavljam,
da bo to podjetje
neslo 50%.

Martin Poveraj,
trgovec, civilni in vojaški krojač
v Gorici na Travniku št. 22. I. nadstr.

Bogata zaloga vsake vrste blaga,
gotovih oblek, perila in vseh spada-
jočih priprav za obleke vsakega
stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in
letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn
se vdobiva v moji zalogi. Vdobiva se blago
tudi nižje vrste od 68 kr. meter naprej, to
j. 3 m 25 cm za celo obleko stane 2 fl.
21 kr. Dobivajo se patentirani hlače
niki, kateri na pasih od hlače ni treba gum-
bov, služijo tudi, da se hlače besijo, da se
ne zvijajo.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje
oblek tudi za dame fineje vrste po vsakateri
zahtevajoči modi. Kdorkoli vkupi pri meni
blago, mu je prosta volja si delati kjer hoče,
ker pri meni je blago prav po ceni.

Delo je nekaj dražje, ker se siva
večinoma z rokami. Izdelane obleke so tako
po ceni, da ceneje ni mogoče zahtevati.

V Mirodilnici.

(drogeriji).

Ivan: Kaj pa delaš, Marko?

Marko: I, kaj delam, saj vidiš barve na
olje meljem za mizarje in pleskarje, da bodo
našim ljudem po ceni a vendar gospodo bar-
vali in pleskali pohište in le ne d-le postopja
(vrata, okna, hodnike i. d.). Tudi hranim zaupje
razne pokosti in krede, potem kit, klej, sušilo,
plavec i. t. d. — Slikarjem prodajam barve,
suhle in v pušicah, bronze, čopiče in Sabane;
barvarjem anilino, lesna barvila, železni vitriol
in razne soli; zidarjem pa cement in druge.

Kaj pa ti Ivan?

Ivan: Jaz pa prodajam skoro zastoj
vsakovrstne potrebnice za obrtnike in kmeto-
valce, za skrbne gospodinjice in mi'ne dame,
za d-jenčke in odrasle ljudi; skratka pri meni
dobi vse, kar potrebuje mlado in staro, bogato
in ubogo, zdravo in hromo, obojega spola.

Marko: Prav, prav! Pa veš, združiva se
skupaj, pa prodajava tu-le v Tržni ulici tak
sadnega trga!

Čvrsta in rodilničarja:

IVAN in MARKO.

Umetno gnojilo „Kopros“
pripravljeno od Jak. Henrika Huber, kemika v Trstu.
Zaloga in prodaja
pri Ernestu Stecker & Comp. v Gorici, v ulici Ascoli št. 1.
Na zahtevanje se pošiljajo programi zastoj.

NAZNANILO.
Podpisaneč uljudno priporoča slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini,
uradnikom, učiteljem, sploh gospodstvu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno
pa novoporočencem

svoyo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva,
podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge
za okna. Različne stolice iz trsja in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe.
Blazine na strune in afriške trave z žimami in platnom na izbero ter razne tape-
carije. Sprejemajo naročila raznih divanov ter naročila od priproste do najfineje
jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarjskih mojstrov, posebno od odliko-
vane Črnigojeve delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izberi cenikov v naj-
krajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven
Gorice po železnici in parobrodih.

Nadejaje se obiliga obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak,
Gospodska ulica števil. 14 (Via Signori N. 14.)

Odlikovana tovarna
in velika
zaloga vsakovrstnega pohištva
Ivan Doljak
v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetleč (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarjski ali stru-
garski stroki od priproste do najličnejšega izdelka.
Izdeluje točno in po najnižjih cenah,
da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO ← Kulantna postrežba. → ZALOGA
preskrbljena zaloga vseh, k mizarjski
in strugarski stroki
spadajočih potrebščin.

ohladkov (remera) v najrazličnejših vrstah.

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
pri
„Petelinu“
Trstu
ulici Ghega št. 7.

je v bližini par-
neke kmetije in
prijetna gostilna

S premočiči, kabera bogopristna bela in črna
vina iz Vipavske doline.
Kuhinja delava z okusno pripravljeno jedmi.

ZAHVALE.

Spoštovani gospod!
Zahvaljujem Vas, da ste mi poslali tako izvrsten lek proti kašlju in bolim v prsih. Porabil sem 1 steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoro prešlo kašelj in boli v prsih. Pošljite mi še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in poleg tega tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. V Divači, 19. oktobra 1887. Z velespoštovanjem Vami zahvale **JAKOB SUPPAN**

Genjeni gospod lekarnar!
Pred kratkim časom sem naročil od Vas eno steklenico krepilnih švedskih kapljic; te so meni in mojim znan-
cem tako dobro storile, da moram Vas na tem dobrem leku najtopleje zahvaliti. Iz-
volite mi za moje znančiče 3 steklenice po 50 nov. s poštnim potjetjem poslati. M. Divača, 20. avgusta 1887. Spoštovanjem **VID ZANIČ**

Visoko spoštovani gospod!
Moja žena je težala tri me-
sece radi trganja in bolečin po
kosteh. Ko je začela uporabljati
Vaše mazilo proti bolim po-
kostem, je vstala že po 3 dni,
in danesnji dan, hvala Bogu,
bodi. Zahvaljujoč Vas za tem
kudnem mazilu, ostajem
Vam pokorni **BARTOL LISIČKI**
I Struna pri Štobici, 22. aprila 1888.

Mazilo proti kosteholi (Fluid), je jako dobro le-
čilo proti trganju in bo-
ležanju po kosteh, revma-
tizmu, bolečinam v križu,
proti prehlajenju, pri pre-
pahu itd. Mazilo okrepeča
izmučena žila, ter krepi
starejše ljudi, ki trpe na
slabosti nog.

Vsak zavitek mora
imeti varstveno znamko, t.
j. sliko Nikole Šubića
Zrinjskega, bana hrva-
škega, ker samo tako je
mazilo iz moje lekarnice,
katero tako varstveno znamko
nosi na zavitku.

Cena jednemu zavitku
tega mazila je 75 kr.

Razpošilja se vsaki dan
proti poštnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej,
naj priračuna za tovarni list in
zavitek 20 nov.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, ki znašajo
5 gld. ali več, se po-
šiljajo franco.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.